

ANDRZEJ SUTOWICZ ORGANMISTRZOSTWO

Brzeski 24-01-2019

Program prac
na remont pozytywu organowego
w kościele p.w.
św. Stanisława Biskupa i Męczennika
w Lipe

Opis obiektu:

Zastany przez nasz pozytyw organowy jest nie działający. Brak miecha. Bez demontażu i ułożeniu piszczałek głosami ciężko określić ilość pozostałego materiału brzmieniowego. Ważne, że są piszczałki, ławeczki piszczałkowe oraz kłoce na których podstawie można określić dyspozycję oraz ustalić przebiegi menzuracyjne. Co pozwoli na bliskie oryginałowi przywrócenie brzmienia pozytywu. Pozostałości piszczałek wewnątrz szafy organowej część w wiaderku którego zawartość ks. proboszcz pozbiierał z szop. Pozytyw umieszczony jest centralnie na chórze muzycznym. Piszczałki frontowe oryginalne puncowane. Klawiatura wbudowana w bok szafy organowej. Wiatrownica klapowo – zasuwowa. Traktura mechaniczna.

Wklejka wewnątrz wiatrownicy mówi nam o budowniczym i roku powstania pozytywu:

Franciscus Ostrowski Me fecit

Anno Domini 1785 r.

Dyspozycja zastana :

Pryncypał

Fugara

Flet major

Flet minor

Quinta

Super octav

Gemshorn

Mixtura   2 ch.

1. Zasilanie powietrzne

Rekonstrukcja miecha fałdowego z dwoma podawaczami wg wzoru z epoki.

- Kanał powietrzny do oczyszczenia i zabezpieczenia Hylotoxem
- Łączenia kanałów oraz uszczelki otrzymają nowe skóry
- Budowa nowego kanału drewnianego do podłączenia dmuchawy
- Budowa przepustnicy powietrza
- Montaż nowej cichobieżnej dmuchawy
- Montaż nowego rękawa łączącego dmuchawę z kanałem
- Budowa nowej obudowy drewnianej do dmuchawy

2. Stół gry

Wbudowany w szafę organową. Klawisze diatoniczne pokryte hebanem, klawisze chromatyczne hebanowe. Konieczne będzie uzupełnienie mocno zgranych klawiszy i oklejenie ich na nowo okładzinami z drewna hebanu.

- Demontaż stołu gry i rozłożenie na czynniki pierwsze
- Zabezpieczenie elementów drewnianych hylotoxem
- Uzupełnienie ubytków zachowując oryginalny gatunek drewna
- Oczyszczenie sztyftów prowadzących klawiaturę
- Wymiana mocno zużytych nakładek diatonicznych
- Renowacja nakładek chromatycznych
- Wymiana wszystkich filców, skór i kaszmirów
- Rekonstrukcja ławki organowej
- Rekonstrukcja nieoryginalnych sztyldów rejestrowych

3. Traktura gry

Traktura klawiszowa i rejestrowa mechaniczna.

- Demontaż całej traktury: abstraktów, blatów trakturowych, ramek z wałkami skrętnymi, dźwigni kątowych
- Oczyszczenie i zabezpieczenie hylotoxem elementów drewnianych
- Wymiana osi w dźwigniach skrętnych
- Renowacja drutów w abstraktach
- Oczyszczenie żelaznych dźwigni kątowych i zabezpieczenie olejem na gorąco
- Wymiana podkładek kaszmirowych
- Rekonstrukcja brakujących elementów

4. Wiatrownica

Organy posiadają wiatrownicę mechaniczną klapowo - zasuwową

- Demontaż wiatrowni
- Rozłożenie na czynniki pierwsze i zabezpieczenie Hylotoxem elementów drewnianych
- Uszczelnienie kanceli registrowych
- Naprawy stolarskie – zachowując ten sam gatunek drewna
- W razie potrzeby skórowanie klap tonowych
- Czyszczenie drutów prowadzących klapy
- W razie potrzeby wymiana skór, filców i kaszmirów
- Wyklejenie kanceli registrowych nową skórą
- Wymiana uszczelek skórzanych przesuw
- Uszczelnienie kłocy
- Naprawa łąw piszczałkowych
- W razie konieczności rekonstrukcja brakujących lub mocno zniszczonych elementów
- Złożenie wiatrownicy i sprawdzenie szczelności
- Montaż kłocy, łąw i piszczałek.

5. Piszczałki

Organy posiadają piszczałki ze stopu cyny z ołowiem oraz piszczałki drewniane. Niestety wszystkie są mocno zniszczone, zarówno fizycznie przez nefachowe strojenie i biologicznie – piszczałki drewniane są zaatakowane przez szkodniki drewna. Dokładne oszacowanie zakresu napraw oraz wymiany poszczególnych piszczałek może zostać wykonane dopiero po wstępnym oczyszczeniu piszczałek.

- Demontaż piszczałek i wstępne oczyszczenie

Piszczałki metalowe:

- Umycie i rozłożenie głosami w celu sprawdzenia ewentualnych braków i zdjęcia wymiarów w celu ustalenia menzur
- Prostowanie korpusów
- Naprawa stroików
- Dolutowywanie zniszczonych korpusów zachowując stop metalu i jego grubość
- Korygowanie nóg piszczałek
- Oczyszczenie piszczałek frontowych z farby
- Wstępna intonacja

Piszczałki drewniane:

- Oczyszczenie z farb i lakierów oraz zabezpieczenie Hylotoxem
- Rozłożenie głosami w celu sprawdzenia ewentualnych braków i wyliczenia menzur
- Rekonstrukcja mocno zaatakowanych przez szkodniki drewna piszczałek. Jeśli to będzie konieczne wymienimy poszczególne ścianki aby zachować jak najwięcej substancji oryginalnej.
- Naprawy stolarskie piszczałek
- Wymiana oskórowania szpuntów w piszczałkach krytych
- Wstępna intonacja

Parafia zapewni podłączenie elektryczne do nowej dmuchawy, powinien to wykonać elektryk z odpowiednimi uprawnieniami. Dmuchawa jest trójfazowa, zalecamy założenie czujnika zaniku i zmiany kolejności fazy.

W czasie remontu chór powinien być wyłączony z użytkowania.

Wykaz ostatnich prac przy obiektach zabytkowych:

- Pozytyw z XVII w. Dawida Kucznera w Legnicy
- Organy XIX w. w kościele św. Mateusza w Łodzi
- Organy XIX w. w Chełmcach
- Organy XVIII w. w Kolegiacie Łaskiej
- Organy XIX w. w Kutnie
- Organy z XIX w. w Rzęśni – w trakcie prac
- Organy z XIX w. w Kolegiacie Sieradzkiej
- Organy z XIX w. w Rzęśni
- Pozytyw z XVIII w. w Uszycach
- Pozytyw z XVIII w. w Lgocie Wielkiej
- Organy z XVIII w. w Koźminie Wielkopolskim

IZBA RZEMIEŚLNICZA

..... W Łodzi .....

Nr 5935 .....

DYPLOM MISTRZOWSKI

Pani/Pan *Andrzej Sutowicz* .....

urodzona(y) dnia *30 kwietnia 1971* .....

roku

w *Łduńskiej Woli* .....

woj. ....

złożyła/ł w dniu *18 kwietnia 2002* .....

egzamin mistrzowski

z wynikiem *dobrym* .....

i stosownie do art. 11, ust. 3, ustawy z dnia 22 marca 1989 r.

o rzemiośle (Dz. U. Nr 17, poz. 92)

ma prawo używać tytułu

MISTRZA

w rzemiośle

organmistrzostwo

KOMISJA EGZAMINACYJNA

Przewodniczący

[Signature]

Członkowie

[Signature]

[Signature]

m.p.

IZBA RZEMIEŚLNICZA

[Signature]

[Signature]

..... *Łódź* ....., dnia *18.04.2002* r.

Puncowane piszczałki frontowe.

Sygnowanie piszczałki kwinty 3'

Klawiatura manualowa.

Wklejka w wiatrownicy.

Wálki skrętnie traktury gry.

Piszczálki na wiatrownicy.

Wiatrownica , zamknięcie komory klap.

Klapy wiatrownicy.

Odnalezione piszczalki.

Kanał powietrzny i traktura gry.